

BIP Rady Ministrów i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

<https://archiwum.bip.kprm.gov.pl/kpr/form/r4863912124031,Projekt-ustawy-o-sprawozdawczosci-organizacji-po-zarzadowych.html>
2021-10-25, 09:02

Numer projektu	UD217
Tytuł	Projekt ustawy o sprawozdawczości organizacji pozarządowych
Rodzaj dokumentu	projekty ustaw
Informacje o przyczynach i potrzebie wprowadzenia rozwiązań planowanych w projekcie	<p>Obowiązki sprawozdawcze organizacji pozarządowych w Polsce są regulowane przez kilka niezależnych od siebie aktów prawnych (np. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217), ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2167), ustawa o z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057), ustawa z 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 443 i 1486), ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1406, z późn. zm.), ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 165)).</p> <p>Charakter obowiązków sprawozdawczych organizacji pozarządowych uzależniony jest od formy prawnej podmiotu, a nie jego wielkości czy skali działalności. Prowadzi to do paradoksalnych sytuacji gdy niewielka fundacja o rocznym przychodzie 10 tys. zł. składa organowi nadzoru identyczne w formie sprawozdanie z działalności jak fundacja z przychodami 10 mln zł. i więcej, zaś stowarzyszenia, niezależnie od wielkości, nie mają takiego obowiązku, chyba że posiadają status organizacji pożytku publicznego. Niejednolita jest forma realizacji obowiązków sprawozdawczych, w niektórych przypadkach odbywa się w formie elektronicznej, a w innych wciąż w formie papierowej.</p> <p>Dodatkowo, w niektórych przypadkach dochodzi do dublowania sprawozdawczości. Tak jest w przypadku fundacji posiadających status pożytku publicznego, które składają organowi nadzoru sprawozdanie z działalności według wzoru określonego przez ministra sprawiedliwości i jednocześnie sprawozdanie z działalności według wzoru określonego przez Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego.</p> <p>Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości organizacje pozarządowe zobowiązane są do prowadzenia pełnej rachunkowości. O prawo do prowadzenia uproszczonej rachunkowości w formie ewidencji przychodów i wydatków mogą ubiegać się - na podstawie art. 10a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie - organizacje których przychód z działalności w poprzednim roku nie przekroczył 100 tys. zł. i które nie otrzymały żadnej dotacji ze środków publicznych. Tymczasem w przypadku części podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości próg, od którego wymagane jest prowadzenie pełnej rachunkowości wynosi 2 mln euro. Brak jest racjonalnego uzasadnienia dla tak daleko idącej dysproporcji.</p> <p>Obowiązujące przepisy uwzględniają już obowiązek ujawniania organom skarbowym źródeł przychodów organizacji. W szczególności ramowy wzór sprawozdania z działalności fundacji zawiera informację o wysokości uzyskanych przychodów, z wyodrębnieniem ich źródeł. Ponadto wzór rocznego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego zawiera informację o wysokości przychodów organizacji z podziałem na źródła przychodów. Ponadto ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych nakłada na organizacje pozarządowe obdarowane przez osoby prawne darowiznami, których jednorazowa wartość wynosi 15 tys. zł. lub ich łączna suma otrzymana od jednego darczyńcy przekracza 35 tys. zł. obowiązek informowania w zeznaniu podatkowym o darczyńcy z podaniem jego nazwy i adresu.</p> <p>Przejrzystość finansowania powinna być jedną z naczelnych reguł funkcjonowania organizacji pozarządowych. Działanie na rzecz dobra wspólnego na zasadzie non-profit, bazujące na wykorzystaniu zaufania społecznego do tego rodzaju aktywności publicznej, wymaga pełnej transparentności. Ma to znaczenie zwłaszcza teraz, w dobie postępującej globalizacji i dynamicznego wzrostu znaczenia sektora pozarządowego w życiu publicznym i jego wpływu na kształtowanie opinii publicznej. Postulat jawności działań organizacji pozarządowych i autoregulacji w tym zakresie został już sformułowany na I Ogólnopolskim Forum Inicjatyw Pozarządowych w 1996 r. jednak do dziś nie został w sposób systemowy zrealizowany przez środowisko sektora. Należy jednak zauważyć, że pełna jawność informacji zawartych w sprawozdaniach organizacji jest zapewniona tylko przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, który prowadzi wykaz oraz bazę sprawozdań organizacji pożytku publicznego uprawnionych do środków z 1% PIT w ogólnodostępnej wersji elektronicznej.</p>

Projekt ustawy określa zasady składania sprawozdań finansowych i merytorycznych przez organizacje pozarządowe, w tym organizacje pożytku publicznego. Zgodnie z projektowanymi przepisami, podmioty te, w zależności od spełnienia warunków określonych projektowaną ustawą, będą zobowiązane do składania sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodu, informacją o poniesionych kosztach, informacją o rodzaju prowadzonej działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania oraz sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności:

1. organizacje pozarządowe, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania przekroczy 1 000 000 zł, będą zobowiązane do składania sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodu, informacją o poniesionych kosztach oraz informacją o rodzaju prowadzonej działalności;
2. organizacje pozarządowe, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania nie przekroczy 1 000 000 zł będą zobowiązane do składania informacji o źródłach przychodu, informacji o poniesionych kosztach oraz informacji o rodzaju prowadzonej działalności;
3. zwolnione z ww. obowiązków sprawozdawczych będą organizacje pozarządowe, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania pochodził wyłącznie ze składek członkowskich i nie przekroczy 10 000 zł;
4. organizacje pożytku publicznego, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania przekroczy 1 000 000 zł będą zobowiązane do składania sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodu, informacją o poniesionych kosztach, oraz sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności;
5. organizacje pożytku publicznego, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania nie przekroczy 1 000 000 zł będą zobowiązane do składania sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodu, informacją o poniesionych kosztach oraz uproszczonego sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności.

Katalog informacji zawieranych w ww. dokumentach określony został we wzorach stanowiących odpowiednio załączniki nr 1-5 do projektowanej ustawy.

Projekt ustawy określa ponadto sankcje za niewywiązywanie się z obowiązków sprawozdawczych.

Zgodnie z projektowaną ustawą organizacja pozarządowa, w tym organizacja pożytku publicznego, podlegać będzie kontroli Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego w zakresie spełniania obowiązków sprawozdawczych.

Projektowane zmiany w przepisach obowiązujących:

1. Zmiany w zakresie prowadzenia uproszczonej rachunkowości:

Proponuje się nowelizację art. 10a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie poprzez podwyższenie do 1 mln zł. progu przychodów organizacji pozarządowej uprawniającego do prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów co znacząco uprości biurokratyczne obciążenia organizacji, w tym zmniejszy wydatki administracyjne na obsługę księgową organizacji. Uwolni tym samym energię społeczną na realizację działalności pożytku publicznego w sferze zadań publicznych. Obecnie obowiązujące przepisy ograniczające uprawnienie do prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów w przypadku organizacji pozarządowych dotyczy 63,9% organizacji (GUS 2018). Według danych GUS i Stowarzyszenia Klon/Jawor z 2018 r. 95% organizacji pozarządowych dysponuje budżetem poniżej 1 mln zł, a 73% – poniżej 100 tys. zł. Zwiększenie wysokości kwoty uprawniającej do prowadzenia uproszczonej rachunkowości w formie ewidencji przychodów i kosztów objęłoby 95% wszystkich organizacji, zwiększając tym samym liczbę NGO uprawnionych do rozliczania swojej działalności w uproszczonej formie, bez prowadzenia szczegółowego systemu rachunkowości. Za powyższą zmianą przemawia również fakt, iż ponadto próg przychodów w przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości uprawniający do prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów wynosi 2 mln euro, tj. ok. 90 razy więcej niż w przypadku organizacji pozarządowej. Organizacje pozarządowe osiągające przychody w wysokości nieprzekraczającej 100 tys. zł. prowadzą działalność w niewielkiej skali. W przypadku organizacji osiągających takie przychody i zatrudniających tylko jedną osobę z ustawowym wynagrodzeniem minimalnym kwota na wynagrodzenie osiągnie 50% rocznego budżetu organizacji. Inne możliwości działania organizacji osiągających przychody w wysokości nieprzekraczającej 100 tys. zł. są w równym stopniu ograniczone. Mając na uwadze powyższe argumenty zasadnym jest podwyższenie progu przychodów organizacji pozarządowej uprawniającego do prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów. W aktualnym stanie prawnym uprawnienie do prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów jest ograniczone podmiotowo do organizacji osiągających przychody z następujących źródeł: działalności nieodpłatnej pożytku publicznego z tytułu składek członkowskich, darowizn, zapisów, spadków, dotacji, subwencji, przychodów pochodzących z ofiarności publicznej, działalności odpłatnej pożytku publicznego z tytułu sprzedaży towarów i usług, z tytułu sprzedaży, najmu lub dzierżawy składników majątkowych, z tytułu odsetek od środków pieniężnych na rachunkach bankowych lub rachunkach współdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, prowadzonych w związku z wykonywaną działalnością, w tym także odsetek od lokat terminowych oraz innych form oszczędzania, przechowywania lub inwestowania, tworzonych na tych rachunkach. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wprowadziła odrębną formę działalności statutowej pożytku publicznego i zamknięty katalog zadań publicznych. Wyodrębnienie sfery pożytku publicznego oznacza, że państwo uważa je za szczególnie istotne i ich realizacja jest priorytetem dla państwa. Struktura przychodów organizacji pozarządowych pokazuje ich wyjątkową słabość, zatem odpowiedzialnością państwa jest taka organizacja systemu realizacji zadań publicznych, która wzmocni wykonawców zadań i nie obciąża ich nadmiernymi kosztami prowadzenia działalności. Sytuacja podmiotów posiadających status organizacji pożytku publicznego w odniesieniu do źródeł finansowania działalności różni się od organizacji nie posiadających tego statusu jedynie możliwością pozyskiwania środków z 1% PIT. Środki te mogą być w sposób przejrzysty ewidencjonowane w formie uproszczonej. Powyższe stanowi argument uzasadniający włączenie organizacji pożytku publicznego do katalogu podmiotów uprawnionych do prowadzenia uproszczonej rachunkowości. W projekcie proponuje się zatem wprowadzenie regulacji umożliwiających prowadzenie uproszczonej rachunkowości również przez organizacje pożytku publicznego (uchylenie art. 10a ust. 1 pkt 3). Proponuje się również umożliwienie prowadzenia uproszczonej rachunkowości w sytuacji otrzymywania dotacji lub subwencji z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub funduszy celowych na realizację zadań zleconych.

Analogiczna zmiana przewidziana jest w art. 24 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich.

Z powyższym związana jest propozycja nowelizacji art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. W obecnym stanie prawnym wszystkie jednostki otrzymujące środki publiczne na realizację zadań zleconych, w tym dotacje lub subwencje z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub funduszy celowych są zobowiązane do stosowania przepisów tej ustawy, czyli do prowadzenia pełnej rachunkowości. Proponuje się zatem wprowadzenie dodatkowego wymogu, tj. osiągnięcie z ww. tytułów przychodów w wysokości przekraczającej 100 000 zł. Będzie to oznaczało, iż prowadzenia pełnej rachunkowości będą zobowiązane podmioty, które otrzymują na realizację zadań zleconych dotacje lub subwencje z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub funduszy celowych i w roku poprzedzającym osiągniętych przychody w wysokości przekraczającej 100 000 zł - od początku roku obrotowego, w którym dotacje lub subwencje zostały im przyznane. Poniżej tego progu, będzie możliwe prowadzenie uproszczonej rachunkowości na zasadach określonych w ustawach regulujących działalność danych podmiotów – także w przypadku osiągania przychodów z tytułów, o których mowa powyżej.

2. Uchylenie art. 23 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie:

Wzory informacji i sprawozdań, w tym merytorycznych, określone będą na mocy projektowanej ustawy. W projektowanej ustawie proponuje się następujące załączniki nr 1-5, zawierające zamknięty katalog elementów: informacji o źródłach przychodu, informacji o kosztach poniesionych przez organizację pozarządową, informacji o rodzaju działalności prowadzonej przez organizację pozarządową, sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego, uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego.

W informacji o źródłach przychodu zamieszczane będą informacje o podmiotach udzielających wsparcia finansowego, co związane jest z opisaną powyżej potrzebą zapewnienia jawności i transparentności finansowania organizacji pozarządowych.

Rozwiązaniem mającym na celu znaczące uproszczenie systemu sprawozdawczości organizacji pozarządowych jest zawarta w projekcie propozycja utworzenia jednolitego systemu informatycznego służącego do składania sprawozdań (i informacji) przez organizacje pozarządowe. System obejmie formularze dokumentów, do składania których zobowiązane będą organizacje pozarządowe i zostanie utworzony w wykorzystaniem narzędzi informatycznych działającej obecnie aplikacji e-sprawozdań zarządzanej przez Ministerstwo Finansów. Składane dokumenty zbierane będą w bazie prowadzonej przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, który będzie odpowiadał za proces dostarczania tych dokumentów do uprawnionych podmiotów (Szef KAS, KRS, GUS, minister nadzorujący fundację). Jednocześnie za pomocą bazy zapewniana zostanie transparentność finansowania organizacji pozarządowych, ponieważ dokumenty zamieszczane w bazie będą ogólnodostępne.

Należy w związku z powyższym zaznaczyć, iż wynikający z art. 27 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych obowiązek dotyczący składania do Szeffa KAS przez organizacje pozarządowe sprawozdania finansowego oraz wynikający z art. 69 ustawy o rachunkowości obowiązek dotyczący składania sprawozdania we właściwym rejestrze sądowym, zostaną spełnione poprzez złożenie sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodu, informacją o poniesionych wydatkach oraz informacją o rodzaju prowadzonej działalności w bazie sprawozdań organizacji pozarządowych prowadzonej przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Ponadto, z uwagi na fakt, iż jak wskazano powyżej, dane przekazywane będą właściwemu ministrowi nadzorującemu fundację, o którym mowa w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, nie jest potrzebne oddzielne regulowanie kwestii składania sprawozdań przez fundacje, zaś delegacja dla Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia określającego ramowy zakres sprawozdania zawarta w art. 12 ust. 4 ustawy o fundacjach staje się zbędna, dlatego proponuje się uchylenie tego przepisu.

Jednocześnie należy podkreślić, iż projektowany system nie ograniczy w żadnym zakresie obecnych uprawnień ww. podmiotów (Szef KAS, KRS, GUS, minister nadzorujący) w zakresie uzyskiwania określonych danych. Zmieni się jedynie sposób ich przekazywania, bowiem będą one przekazywane za pośrednictwem rządowej agencji wykonawczej, tj. NIW-CRSO.

Osoba odpowiedzialna za opracowanie projektu	Piotr Giliński Wiceprezes Rady Ministrów, Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego
Organ odpowiedzialny za przedłożenie projektu RM	Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego
Planowany termin przyjęcia projektu przez RM	IV kwartał 2021 r.
Informacja o rezygnacji z prac nad projektem (z podaniem przyczyny)	-

---

[Rejestr zmian](#)
